

BREXIT

Ühendkuningriigis toimus 23. juunil 2016 referendum, kus 52% brittidest hääletas Euroopa Liidust lahkumise poolt.

Ühendkuningriik lahkus Euroopa Liidust 1. veebruaril 2020.

Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljumise ülemineku periood lõpeb 1. jaanuaril 2021.

Suhetes Ühendkuningriigiga ootavad ees muutused

Tekst: **Peeter Raidla**, ajakirjanik Foto: **Aivar Kullamaa**

Välisministeeriumi Euroopa küsimuste asekanter **Märt Volmer** toonitab, et Eestile on esmatähtis sõbralike suhete püsimine Ühendkuningriigiga, kes on olnud meie hea partner juba terve sajandi.

Kas mul on õigus, kui ütlen, et aasta vahetus toob Eesti ja kogu Euroopa Liidu suhetesse Ühendkuningriigiga väga suuri muutusi?

Arvan, et see on õige järeldus. Ja seda sõltumata paljuräägitud läbirääkimistest, mis praegu Brüsselis ja Londoni koridorides käivad. Kuidas need läbirääkimised ka ei kulgeks, muutub suhetes Ühendkuningriigiga inimeste jaoks väga palju.

Eesti kui Euroopa Liidu liige osaleb läbirääkimistes vaid kaudselt. Kas meil üldse on selles küsimuses sõnaõigust?

Süsteem on üles ehitatud nii, et meie poolt on läbirääkijad Euroopa Komisjoni konkreetsed isikud ja meeskonnad. Läbirääkijad informeerivad meid toimuvast spetsiaalse töörühma abil. Seal jagatakse läbirääkimiste infot ja ühtlasi avaneb seal meile võimalus avaldada arvamust, mis suunas meie tahaksime, et Euroopa Liidu pealäbirääkija tegutseks.

Euroopa Liidu pealäbirääkija Michel Barnier' tegutsemise alus on Euroopa Liidu riigijuhtide kokkulepitud mandaat, millele tuginedes on ta meie huve väga hästi esindanud.

Kas suhtumises läbirääkimistesse on Euroopa Liidu riigid säilitanud siiani ühtsuse?

Võib küll nii öelda. Suuri lahkelsid ja probleeme pole tekkinud. Eks igal riigil ole oma

kellele on tähtis, et vastastikune liikumine oleks valutu ja liberaalne. Kindlasti oleme huvitatud Briti väekontingendi püsimisest Eestis. Ehk siis kokkuvõttes on meile olulised inimesed, julgeolek ja üldiselt tugevad suhted. Sealhulgas majanduses, et meie ettevõtted ei satuks Briti omadega võrreldes kehvemasse seisu praegu ega ka tulevikus.

Kindlasti on väga tähtis tulevikusuhete lepingu edaspidine haldamine. Kui näiteks üks pool rikub lepingut, siis millised on oma huvide kaitsmise võimalused.

Inimese tasandilt vaadates pole väga erilisi muutusi siiski oodata. Või ma eksin?

Tulevikusuhete leping, mille üle läbi räägitakse, puudutab tõepoolest enamalt jaolt ettevõtteid, kaubandust ja rahandust. Kuid igal juhul, vaatamata sellele, kas leping tuleb või ei tule, muutub palju ka nii-öelda isikutasandil.

Inimeste vaba liikumine Euroopa Liidu nelja vabaduse mõistes lõpeb 1. jaanuarist, kuid lühiajaline viisavaba reisimine on endiselt võimalik. Reisimiseks on soovitatav kaasa võtta pass. Vaja on sõlmida ka tervisekindlustus.

Maksimaalselt saab viisavabalt Suurbritannias viibida kuni kuus kuud järjest, ent

inimestest on ennast juba registreerinud. Eesti kodanikke on seal hinnanguliselt ligi 15 000, kellest üle 10 000 on end registreerinud. Osa eestlasi on Brexiti tõttu jõudnud ka mujale või tagasi Eestisse kolida. Registreerimine on avatud järgmise aasta juuni lõpuni.

Eestis elavad britid end siin uuesti registreerima ei pea, ent kui nad soovivad pärast 1. jaanuari Eestist välja reisida, siis selleks on vaja oma ID-kaart välja vahetada uue elamisloakaardi vastu.

Kas välisministeeriumil on andmeid, et brittidega ühel või teisel moel seotud ettevõtteid on hakanud kuidagi oma tegevust ümber korraldama?

Oleme ettevõtjatele soovitanud teha taas tutvust tollireeglustikuga ja tollideklaratsioonide täitmisega. Kauba liikumine meie ja Ühendkuningriigi vahel eeldab 1. jaanuarist igal juhul tolliprotseduuride täitmist. Ühendkuningriigist Eestisse importivaid ettevõtteid on 5000 ringis. Neist enam kui pooled ei ole lähiminevikus tolliga üldse kokku puutunud. Samamoodi puudutab see eksportivaid ettevõtteid, keda on tuhande ringis.

Lisaks tuleb arvestada, et Euroopa Liidus kehtivad erinevad litsentsid, sealhulgas teenuste valdkonnas, võivad Ühendkuningriigis kehtivuse kaotada.

Millises seisus läbirääkimistega praegu ollakse?

Kolm kõige otsustavamamat teemat: võrdsed konkurentsireeglid ettevõtluses, kalandus ja vastastikuste vaidluste lahendamise kord tulevikus, on endiselt lahendamata. Ent praegu meieni jõudnud teave lubab olla optimistlik. Kokkuleppe allkirjastamisele eelneb mitmest sammust koosnev protseduur, mis muu hulgas sisaldab kogu mahuka lepingu tõlkimist Euroopa Liidu kõigisse keeltesse.

Kui Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi tulevikusuhete kokkulepet pidada Euroopa Liidu ainupädevuseks, siis piirdub selle heakskiit ühel poolt Briti parlamendi ja teiselt poolt Euroopa Parlamendi hääletusega. Kõigi liikmesriikide parlamentide otsust see sel juhul ei nõua ja sellele kuluks mõistagi ka kuid. Võib aga juhtuda, et osa kokkuleppest, mis siiski nõuab Euroopa Liidu liikmesriikide parlamentide jaksõna, rakendub lihtsalt hiljem. ■

“**Jaanuaris 2021 möödub sada aastat Eesti ja Ühendkuningriigi diplomaatiliste suhete kehtestamisest.**

huvid mängus. Näiteks on kalandus üsna õrn teema mitmele rannikuriigile. Paljud liikmesriigid, kelle kodanikke elab Ühendkuningriigis palju, on jälle mures oma inimeste pärast. Ja eks neid teemasid ole teisigi. Üldine ühtsus, et jõuda tulevikusuhete lepinguni, pole kuhugi kadunud.

Milline on Eesti jaoks läbirääkimiste kõige suurem huvipunkt?

Ühendkuningriik on Eestile olnud väga tähtis partner juba ajalooliselt. Me tahame, et need head suhted jätkuksid ka edaspidi. Kindlasti on meile oluline inimeste vaba liikumine ja sellega kaasnevad õigused. Ühendkuningriigis elab, töötab ja õpib üksjagu palju Eesti kodanikke,

see ei anna õigust töötada. Kui soovitakse Ühendkuningriigis pikemalt viibida, siis tuleb muretseda elamisloaba.

Muutub kogu kord neile, kes soovivad uuest aastast Ühendkuningriiki õppima või tööle minna. Ühendkuningriik väljub üliõpilasvahetuse programmidest, mida Euroopa Liit siiani üsna heldekäeliselt on toetanud.

Mis muutub nende inimeste jaoks, kes on Suurbritannias eelnevalt elanud ja töötanud?

See oli kohe algselt mõlema poole soov, et nende jaoks, kes juba on kohal – meie inimesed seal ja britid siin – muutuks võimalikult vähe. Usun, et enamik Ühendkuningriigis tegutsevatest Eesti

Märt Volmer

Meie suhted on tugevad ning lähedased ka edaspidi

Theresa Bubbear, Ühendkuningriigi suursaadik Eestis

Varsti on ukse ees 31. detsember, mis märgib üleminekuaja lõppu ja Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. See on pannud mind mõtlema viimastele aastatele. Oleks paslik öelda, et EL-ist lahkumise aeg on möödunud paljude tõusude ja mõõnadega.

Kuid sellele vaatamata ei ole nende aastate jooksul olnud ainsatki hetke, kui Eesti ja Ühendkuningriigi kahepoolne tugev suhe ja lähedus oleks olnud kahtluse all. Meie riikide sidemed on tugevad, ajaloolised ja kestvad. Oleme äärmiselt uhked Briti kuningliku mereväe rolli üle Eesti Vabadussõjas aastail 1918–1920. Jaanuaris tähistame meie riikide diplomaatiliste suhete sajandat aastapäeva.

Kuid Eesti ja Ühendkuningriigi sidemed pole ainult ajaloolised ning 1. jaanuaril ei vaata ma tagasi möödunud sajandile. Minu

jaoks on see õige hetk mõelda kõigist põnevatest võimalustest, mis on alles ees.

Meil on võimalus teha veel tihedamat koostööd jagatud väärtuste ja põhimõtete alusel. Nende hulka kuuluvad ühine pühendumus Euroopa rahule, demokraatialle, vabadusele ja õigusrõõri põhimõtetele. Samuti meie ühised seisukohad rahvusvahelisele õigusele põhineva maailmakorra olulisuse ja modernse, digitaalsete, vabakaubandusele avatud globaalse turu kohta.

Euroopa Liidust lahkunud Ühendkuningriik ei pane oma uksi kinni. Me teavitame endiselt äri- ja kaubandustegevust ning talente, oleme ikka avatud haridus-, teadus- ja innovatsioonikoostööle ühise heaolu nimel.

Siit algavad meie järgmised sada aastat diplomaatilisi suhteid! ■

Mis muutub alates 1.01.2021?

Reisimine

- Lühiajaline reisimine Ühendkuningriiki (kuni kuus kuud järjest) on ka pärast 1. jaanuari endiselt viisavaba. Alates 1. jaanuarist on soovitatav kasutada mitte ID-kaarti, vaid passi.
- Soovitatav on sõlmida tervisekindlustus, sest Euroopa Liidu ravikindlustuskaart Ühendkuningriigis enam ei kehti.
- Kehtida võivad rändlustasud, tariifide kohta saab lähemat teavet oma mobiilsidefirmalt.
- Autojuhtidel tuleb soetada rahvusvaheline roheline kaart.
- Lemmikloomaga reisijatel tuleb arvestada, et alates 1. jaanuarist 2021 ei kehti Ühendkuningriigis Euroopa Liidus välja antud lemmikloomapass.
- Alates 1. jaanuarist 2021 muutub reisijate kaitsustase tase. Näiteks ei kehti Euroopa Liidu lennureisija õigused, kui reisimisel Ühendkuningriiki või Ühendkuningriigist on vedajaks Ühendkuningriigi lennuettevõtja.

Töötamine ja õppimine

- Töötamiseks tuleb taotleda tööviisa Ühendkuningriigi immigratsiooniseaduses kehtestatud punktisüsteemi kohaselt.

- Õppimiseks, mis kestab kauem kui kuus kuud, on vaja eelnevalt taotleda tudengiviisa Ühendkuningriigi immigratsiooniseaduse punkti-süsteemi alusel.

Ettevõtlus

- Ettevõtjatel tuleb arvestada, et alates 1. jaanuarist ei ole Ühendkuningriik enam Euroopa Liidu siseturu ega tolliliidu liige. Seetõttu muutuvad ekspordi- ja impordiprotseduurid Ühendkuningriigi ja Euroopa Liidu liikmesriikide vahel aeganõudvamaks ning keerulisemaks. Tollirežiim kehtestub kõigile kaupadele, mis liiguvad Ühendkuningriigist Euroopa Liidu tolliterritooriumile ja vastupidi.
- Alates 1. jaanuarist 2021 peab Euroopa Liidu ettevõtjatel, kes tahavad Ühendkuningriiki ekspordida või sealt importida, olema tolliformaalsuste jaoks ettevõtjate registreerimise ja identifitseerimise (EORI) number.
- Muutuvad päritolunõuded, käibemaksu reeglid ja aktsiisid.

Lisainfot leiab maksu- ja tolliameti kodulehelt www.emta.ee. ■

Pakkide tellimine ja pagas

Külli Kurvits, maksu- ja tolliameti tolliformaalsuste valdkonnajuht

Postipakid

Kui postiga tellitud kaupade väärtus Ühendkuningriigist on kokku rohkem kui 22 eurot, siis tuleb tellijal see saadetis tollis deklareerida ja tasuda 20-protsendiline käibemaks. Kui tellitud kauba väärtus ületab 150 eurot, siis tuleb lisaks käibemaksule tasuda ka tollimaks, mille maksumäär on konkreetsest kaubast.

Kui eraisik saadab Ühendkuningriigist kingitusena saadetise Eestis elavale eraisikule, siis saab seda teha maksuvabalt, kui saadetise väärtus on alla 45 euro.

Kõige mugavam on saadetisi deklareerida elektrooniliselt e-MTA-s. Tollideklaratsiooni esitamiseks on vaja kullerfirma või Eesti Posti saadetud teatist ja kauba väärtust tõendavat dokumenti, näiteks arvet, maksekorraldust või tellimust.

Teatud kaupade saatmisele või tellimisele on kehtestatud piirangud või eriloo nõuded, mistõttu tuleks enne tellimist tutvuda reeglitega maksu- ja tolliameti lehel.

Reisipagas

Reisija pagasis sisalduvatele teatud kaupadele on Eestist väljaviimiseks kehtestatud koguselised piirangud või eriloo nõue. Näiteks kehtivad erinõuded sularahale ja ravimitele. Kui väljaviidavale kaubale või isiklikele asjadele on kehtestatud erinõuded, tuleb see kaup tollis deklareerida.

Samuti tuleb olla tähelepanelik reisides Ühendkuningriigist tagasi Eestisse. Eestisse saabuv reisija võib maksuvabalt kaasa tuua eratarbeks kaupa väärtuses kuni 300 eurot, lennu- ja merereisijad kuni 430 euro väärtuses. Lisaks alkoholile, tubakatoodetele ja mootorikütusele on kehtestatud maksuvabad koguselised piirangud. Ühendkuningriigist ei tohi tuua Euroopa Liitu ja seega ka Eestisse liha- ega piimatooteid.

Toidukaupade infot eraisikutele leiab maksu- ja tolliameti kodulehelt www.emta.ee. ■

Segadusteks valmis

„Keeruline on öelda, kuidas kõik toimima hakkab, seepärast oleme ka mõningaseks segaduseks valmis,“ nendib Palmako AS-i juhatuse liige **Timo Hermlin**, mõeldes uuele aastale.

Palmako AS tegutseb Ühendkuningriigis 2000. aastast, müües sinna aia-, frees- ja liimpuidu tooteid. Kliendid on kohalikud puidu- ja internetikaupmehed.

„Ühendkuningriik on üks meie peamistest turgudest, kui mitte lausa suurim, kus senini on läinud pigem hästi: meil on sadakond head B2B klienti,“ lausub Timo Hermlin.

Jaanuarist hakkab aga kehtima hulk reegleid, mille kohta on infot saadud avalikest alli-

Timo Hermlin

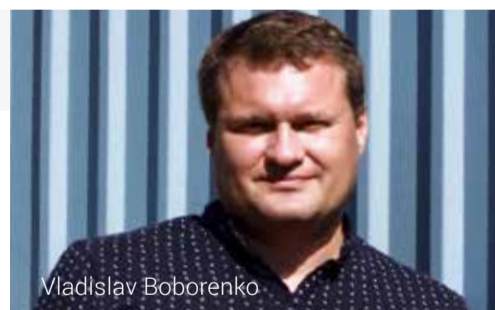
katel. „Oleme paljuski elanud teadmatuses,“ märgib Hermlin. „Praeguse info kohaselt makustatakse mõned meie tooted tollimaksuga. Kuidas aga kõik tolliformaalsused toimima hakkavad, kas piiril tekivad ka järjekorrad ja kas kõik kliendid saavad muudatustest aru – need on küsimused, mille kohta aeg annab arutust.“ ■

Millised reeglid?

Narvas tegutseva ettevõtte Saros Est OÜ direktor **Vladislav Boborenko** arvab, et tulevikus kulub tolliformaalsustele rohkem aega ja raha.

„Kõige keerulisem on mõista, milliseid reegleid peame tulevikus jälgima. Näiteks, kas toodete sertifikaadid peavad olema koostatud Euroopa Liidu või Ühendkuningriigi nõuete kohaselt,“ ütleb Vladislav Boborenko.

Saros Est OÜ ekspordib Ühendkuningriiki valguslahendusi üle kümne aasta. Pikk kogemus ja messidel osalemine on suurendanud

Vladislav Boborenko

edasimüüjate võrgustikku tasahaaval. Nende valguslahendusi kasutatakse paljude autokaupluste ja -näituste, suurürituste, näiteks NATO tippkohtumiste ning muude suurte avalike ürituste korraldamispaikades. ■

Enne lendamist

Mida peaks teadma enne lennukile astumist?

Tallinna lennujaama kommertsvaldkonna juht **Eero Pärnmäe**: „Kui lõppeb ülemineku periood, siis ei muutu reisijate jaoks kohe midagi – endiselt on võimalik reisida ID-kaardiga, kuid soovitatav on kaasa võtta pass.“

Alates 31. oktoobrist 2021 saab Ühendkuningriiki siseneda ainult passiga. Usutavasti tutvuvad kõik inimesed enne reisile minekut sihtkohariigi reeglite ja piirangutega. Nii ei teki takistusi ega ootamatusi.“ ■

Eero Pärnmäe

LISATEAVE

Välisministeeriumi koduleht www.vm.ee/uleminek

Ettevõtjatele suunatud info käibemaksu, muude maksude, tollivormistuse, aktsiiside jms muudatuste kohta www.emta.ee/et

Valdkonnapõhiste küsimustega on võimalik pöörduda vastava ministeeriumi või ameti avalike suhete osakonna poole, kontaktid on www.vm.ee/uleminek

VAJALIKUD KONTAKTID

Maksu- ja tolliamet
reet.pargma@emta.ee

Välisministeerium
press@mfa.ee

Siseministeerium
press@siseministeerium.ee

Erihe tellis välisministeerium
Teostus **Menu Meedia**

VÄLISMINISTEERIUM

SEMINAR ETTEVÕTJATELE

Välisministeerium ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldavad 15. detsembril ettevõtjatele virtuaalseminari.

Seminari teemad: viimased arengud seoses Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahelise partnerlusleppe sõlmimisega; EL-i kaubamärgid ja disainilahendused; tolliküsimused; lähetused ja töötamine Ühendkuningriigis pärast 1. jaanuari 2021; andmekaitse; ettevõtjate kogemused ülemineku perioodi lõpuks valmistumisel.

Seminar on tasuta. Vajalik on eelregistreeruda: <https://www.koda.ee/et/sundmused/brexit-millised-muutused-ees-ootavad>